

Bratje vsek dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturday,
Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LATO—YEAR XXVIII. Cena lista je \$0.00

Entered as second-class matter January 15, 1905, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PETEK, 2. AVGUSTA (AUGUST 2), 1935.

Subscription \$6.00 Yearly.

Uredniški in upravniki prostori:
2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

STEV.—NUMBER 150

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Delavcem nevarno postavo so skovali v Washingtonu

Tydinjskov zakonski načrt, ki prepoveduje vsako ustmeno in tiskovno "hujskanje vojaštva k ne-pokorščini," je nevarna past, v katero se bo lahko ujelo na tisoče organiziranih delavcev pa tudi delavski listi, ki bodo upravičeno kritizirali vojaško razbijanje delavskih stavk. V senatu je bil ta zakon sprejet brez ugovora

Washington. — (FP) — Dasi je noben zakonski osnutek, ki ograža svobode tiska kar je predlog senatorja Tyng in kongresnika McCordia, za katerim stoji vojni partment, ni v kapitalističku nobenih protestov proti nameranemu atentatu na civilne svobodobčine.

Osutek je naperjen proti širju idej bodisi z besedo ali tisku, kateri armadni štab z nemiličaristi vred smatra za "nevarne" in izpodjevanje potisku med vojaki. Za kršitev, ki je lahko vsak urednik in list, predvsem pa delavski radikalni, in vsak agitator, je bila stroga kazena.

"Vsak delavski list, ki bi na njeni način kritiziral armadu ali mornarico, bi bil lahko, ako ta predlog postane en," pravi delavski departm. organizacije Natl. Council Prevention of War. "Vsak delavski govornik bi bil lahko dan in kaznovan z glosom, ki bi kritiziral narodno garancijo razbijanja stavk ali demonstracij."

Ta osutek napeljuje vodo na podjetnikom in izpodkopačem delavstva, ker bi bil kaznovan poskus v besedi ali tisku, ki bi bil naperjen proti razbijanju vojaštva in policije, ker je bila poslana proti stavki.

"Ak hoče delavstvo protektivni pravice, katere so mu svete, takoj je potrebna takojšnjana akcija, da se ubije ta nevarni zavrsni načrt," pravi ta pacificiška organizacija.

V senatu je bil sprejet ta osutek, oziroma porinjen skoz, že ne sreča opozicije. Noben izmed progressivnih senatorjev se je glasil proti. Izdelan je bil v tem departm. in pred odločbo beseda delavzorniki. V nižjih zbornicah sta ga ustavila dva progressivna kongresnika. Obstaja velika nevarnost za njegovo sprejetje, ker ga očividno želi tudi administracija, ki veliko bolj militaristična kaže je bila reakcionarna Hooverska vlada.

Po tem projektiranem zakonu vlada lahko zabranila tudi širjenje vseh protivojnih knjig in vseh antimalitaričnih organizacij. In kot že omenjeno, bi se ne smeli delavati proti razbijanju stavk po državni miliciji, oziroma bi bil podvrgnut strogi kazni.

Sedem mesecev zapora za tiskovno napako v Nemčiji

Berlin, 1. avg. — Stavec v tiskarni v Lorrachu, Badenska, je bil včeraj obsojen na sedem mesecev zapora zaradi razbijanja, ker je pomotoroma spačil vikluk "Heil Hitler." Načrt, tega je casopis objavil vikluk "Heil Hitler", kar pomeni "Ondravite Hitlerja!"

Vlak skočil iz tira: 10 ubitih

Temple, Tex. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin je kmalu

zgorel. — Deset potničev je bilo ubitih in 20 ranjenih v sredo-zvezri, ko je vlak Missouri-Kansas-Texas linije v tira pri Brucevillu, se izrazil in iz razvalin

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOSTI

Organ of and published by the Slovens National Benefit Society

Maruščina: za Združene države (Izvega Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$2.00 na pol leto; \$1.50 za letni list; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$2.75 za pol leto; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cena izgledov po dogovoru.—Nekopij dopisov in monarčenskih člankov se ne vršajo. Kopij literarne vsebine (članka, pesmi, drame, pesni itd.) se vršajo pošiljalcu in v slatku, še je priljubljen.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vas, kar ima stik s Redom: 4
PROSVETA

5067-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Drobiž

Ali se ameriški življenski standard pomici navzgor? Ne, standard stalno pada navzdol. Ce pojde še nekaj časa po tej poti, bomo kmalu tam dol, kjer so Mehici, Italijani in Španci.

Federalni agrarni departement poroča, da je bil konzum sirovega masla v Združenih državah sto milijonov funtov manjši v prvih šestih mesecih tega leta kakor je bil v prvih šestih mesecih lanskega leta; v istem času se je konzum "oleomargarina" ali umetnega masla zvišal za 78 milijonov funtov.

Američani opuščajo pristno sirovo maslo ne zaradi tega, ker ga ne marajo, temveč zato, ker ga ne zmarejo zaradi bednega zasiščka in brezposebnosti.

Sovjetska unija in Združene države sta se po podlodu letu spanja le zdramili in sklenili trgovinski pogodbo brez ozira na vprašanje ruskih dolgov, ki še ni rešeno. Trgovina med Ameriko in Rusijo je torej odprta.

Ali bi Amerika mogla na kak način zbaranati svojo staro nadlogo Hearsta? Nesreča je, ker je ta roba brez vsake vrednosti. Božjševski najbrž ne bi dal zanj niti sive brade starega kulaka . . .

Francija se smatra za napredno deželo, ampak med Francozi in zlasti med Francozinjam na kmētih je še mnogo praznovanja. Listi poročajo o neki francoski kmetici v Vendeeju, ki je skoro do smrti preteplja svojo staro sosedo, katero je obdolžila, da ji je "zacoprala" kraljo, ki je zbolela. "Carovnica" je seveda dala bedasto kmetico zapreti in stvar je bila tem zaključena.

Pred tristo leti bi bila ta stvar drugače zaključena. Staro ženo bi bili aretirali in prisnili pred sodiščem, ki je bilo pod kontrolo cerkve in najbrž bi bila obsojena v smrt na grmati kakor je bilo na stotisoč žensk v onih "svetlih časih." In zakaj? Samo zato, ker je v sv. pismu zapisano, da "ne smeš trpeti žive čarownice." Cerkve še danes črpa svojo moč iz praznovanje mase; na milijone ljudi še danes veruje v coprnije in coprnice, čeprav ni bilo nikdar nobene coprnice na svetu.

Ameriški burbonci, ki se ne morejo ničesar naučiti in ničesar pozabiti, neprehonomo "dokazujejo," da je država nesposobna za vodstvo kakšnega podjetja. Po njihovi sodbi je vsako državnino podjetje prej ali slej polom. Bourbonci ne vedo ali nečeo vedeti, da je največje podjetje v Združenih državah v rokah federalne vlade; to podjetje je že staro 160 let in še vedno dobro uspeva. To je pošta. Seveda bodo brž rekli, da pošta ima večen deficit in se nikdar ne izplačuje. To se razume. Pošta ni zato, da bo delala profit, temveč zato, da služi ljudem. To je naloga pošte. Ako bi pošta računala 10 centov od pisma, ki ga poslje iz New Yorka in Seattle in obratno, bi tudi delala dobrot. Najmanj toliko bi računale privatne poštne družbe, akopri hotele, da se jim pošta izplačuje. Privatna poštna družba ne bi nikdar mogla dostaviti pisma zadnjemu farmarju tričiso milj dalje "na koncu sveta" za tri cente, kajti privatna korporacija ne služi ljudem, temveč svojemu dobičku. In to je tista velika razlika, katero preprost človek tako rad prezre.

Drugo gigantično podjetje, kateremu nobena privatna družba ni mogla biti kos, toda ameriška vlada ga je z uspehom izvedla in ga z uspehom upravlja, je panamski prekop. S tem prekopom je prej poskusila neka privatna francoska družba, a je propadla. Prekopa še danes ne bi bilo, če se ga ne bi bila polotila vlada Združenih držav.

Pošta, panamski prekop in razna druga državna podjetja se niso naš socialistični ideal, kljub temu so lep dokaz, da vsako podjetje in vsaka proizvodnja, ki hoče služiti ljudem in sami ljudi porabi, lahko uspeva, če večina ljudi hoče.

V Clevelandu živi močna trobenta, ki sliši na ime Tone Grdinu in katera večkrat trobi, da po naših naselbinah je katoliško, čisto vse. V coloradskih hribih pa živi znani J. M. Trunk, ki deli svoje stare dni med pastirjanjem čredec in pisanjem vodenih uvodnikov in kozjih molitvic za Amer. Slovence. Trunk se je strinjal s clevelandsko trobento, da je vse katoliško. Zadnje dni je povabil strmečim citatjem A. S., da ima velik dvom in vsekakor bo med katoličani veliko, veliko število—ateistov, socialistov, komunistov in drugih "javov". Grdina in Trunk naj se skupina "poglihata"!

Glasovi iz naselbin

Naše delavske naloge

Sharon, Pa. — Z delom se ne morem prav nič pohvaliti: je stodostotno zanič. Več časa je vladala silna vročina, prošli teden pa je več dni dezeloval. Temperatura je padla, ko pa to pišem ob 5. zjutraj, že spet kaže topomer 70 stopinj.

V raznih meščanskih listih čitamo o milijonarjih in milijardirjih ter milijonih, tisočaki pa so že skoro prišli iz mode. Revni delavci pa še za sol nimajo, tavajo do hiše do hiše, od tovarne do tovarne; prijeti bi za vsako delo in za vsako ceno, toda dela ni!

Spominjam se, kako so si ljudje roke meli pred volitvami, ne zanemarjajo svoje dolžnosti; češ: "Roosevelt bo Ameriko odrešil." Še nikoli se nisem navduševal ne za Rooseveltom ne za njegove demokrate. Res je Roosevelt razobil plavega orla — vsepolno orlicev, pa so zleteli menda v južne kraje.

Kongres bo menda kmalu zaključil svoje zasedanje in se bo podal na počitnice. Nam delavcem pa ni treba počitnic, ker jih imamo že tak dovolj.

Veseli me, da je Godina dobil v dar lepo jelenjo glavo. V njejovem dolgem poročilu sem čital, da so imeli male neprilike na svojem potovanju. Godinove spremljevalke so se mi dopadle, Mary Divjakova in mrs. Godinova. Mary zato, ker je tako tiha, smehljajoča, nikogar ne bi živila, mrs. Godina pa zato, ker je prijazna in zgovorna, da bi jo človek poslušal kar naprej. Posebno se mi je dopadla anekdot o mladem kaplanu in stari kuharici, ki jo je zamenjal za mlado. Moje soproge, ki bo 4. avg. obhajala svoj 62. rojstnodan, pa ne bi "zatretal" za vse mlaude farovske kuharice.

Ze zgoraj sem omenil veliko jubilejno slavlje 4. julija na Strabu društva 138 SNPJ. Udeležba je bila velika in občinstvo veselo. Na 4. avg. bo pa slavlje rojstnega dne moje soproge, a ne pričakujem velike udeležbe, četudi sem vstopnilo znašal na 00ce.

Anton Zidanšek.

Odgovor in pojasmilo

Clinton, Ind.—Dopisovalki dipesa "kriza in njene posledice" iz Clinton, Ind., želim odgovoriti, da ne bom plačeval neupravičenih računov, pa tudi ce pokliče na pomoč svetega Floriana! Bolj grde neresnice si ni mogla izmisli, ko to, da sem obljubil pokojnemu Lipovšku v navzočnosti peterih prič, da bom povrnil vse dolgove. Takih podatkov so zmožni le ljudje všeč kalibra. S tem ste pokazali jasno, kako na nelep način ste hoteli okostiti s posmrtnino pokojnega.

Piše in očita, kako mu je potrebitno razočariti, da bi zagledali dan. Mesto tega pa hodi po napačni poti. Kapitalistične prijave in njih hlapci se ti prilikujejo le toliko časa, dokler ne izcrpajo tvoje moči in ne izpijejo tvojega mozga iz tvojih kosti. Ko enkrat vse to iz tebe izvlečeo, te pahnejo na cesto:

"Na, tu pogini, mrha stara, mi te ne rabimo več!"

Tako se je godilo meni. — Ko sem bil star 18 let, sem bil zelo močan fant. Sel sem v Donovice na Gornje Stajersko in dobil delo zunaj za 80 krajcarjev dnevne plače.

Seveda, dokler je bil zdrav in dokler je delal, vam je bil dobrdošč, ko pa je zbolel in izčrpal vso bolniško podporo, potem sem prišel skrbel zanji, dali

to pa vprašal, od kje sem prišel in koliko sem star, če bi se hotel zlagati, da bi v pisarni rekel, da sem 20 let star, nakar bi mi dal delo pri pudarski peči in bi trikrat toliko zasluzil. Naslednji dan sem nastopil težavno delo za boljšo plačo. Niti vročine niti naporno delo me ni premagalo.

Težka dela sem opravljal celih 25 let, do 55. leta. Ostal pa sem še vedno korenjak. Sedaj, ob mojem 70. letu, sem pa že precej izčrpal moje moči, kljub temu bi še vedno opravljal kakoli bolj lahko delo, a me je že pred 10 leti kapitalizem pahlila cesta. Tako se bo godilo i vam, ki nočete čitati delavskih listov in se organizirati v delavski stranki. Cital sem vedno delavske liste, toda razmere so se spremeni, kajti armada, ki je delavsko zavedna, je se majhna, pa so vladajoči zavzeli kapitalistični voz v prepad. Pri tem trpi seveda najbolj delavstvo.

Zato vas pozivam, da spregledate, dokler je še čas. Pristopaj-

vam je bilo dobro znano, da je bila tudi zame kriza. Ali se še spominjate, ko je vaš mož govoril, da ga ne mara več pod svojo streho?

Kar se tiče vašega razočaranja o zmrznenjem denarju in bondih ter procentih, mene nič ne zanima; to prepuščam drugim. "Kakor došlo tako pošlo." Tudi jaz sem že trpel velike izgube, tako tudi moja pokojna mati, mali brat in sestrice, cesar se gotovo še spominjate. Pa pišete, da me boste hrani v blagom spominu. Le poslužite se prilike, če se z vašo takto kracasite!

Frank Prasnikar, 305.

Razne vesti iz metropole

Cleveland.—Tukaj imamo piknik na dnevnem redu. V tekoči sezoni je bil najbolj obiskan veliki zlet Slovenske zadružne zvezze. Udeležba je bila res velika, pa tudi postrežba izvrstna. Pripravljenih so imeli dvajset koštrunov in mnogo drugega prigrizka, pa je vse pošlo. Pišete, da je vse velika. Zadruga res nudi najboljšo postrežbo, ker daje vse, posebno sendviče ali vložke, po najnižjih cenah.

Tudi piknik soc. kluba št. 27 JSZ in njenega pevskega odseka Zarja je bil dobro obiskan, dasi ne v tolikem številu ko prejšnja leta.

Kot se sliši in razvidi, je včina pevskih zborov odklonila nastop pri postavitvi Baragovega spomenika v slovenskem kulturnem vrtu, med temi tudi skupni mladinski pevski zbori. Pa tudi taki zbori, ki se nagibajo ali so direktno na klerikalni strani. Nekaj je narobe, da jim nočajo še celo njihovi pristaši nasesti. S tem pa jem nismo nevočljivi in tudi ne tegi krivi. (Mr. Zorman ima prav.)

V metropoli se sedaj z vso energijo pripravljamo na veliko proslavo, ki se bo vršila pod avšpicijo clevelandske federacije društva SNPJ v dnehi 31. avg. 1. in 2. sept. Različne prireditve se bodo vršile tiste dni v dvoranji na prostem. Kot je razvidno iz poročil, se v mnogih naselbinah pripravljajo, da pridejo omenjene dni v metropoli, da prisostvujejo teh veliki proslavi 10-letnice angleško posložučih društva SNPJ. Deset let poteka letos, odkar so se pričela ustavnjavači pravljati prva mladinska ali angleška društva pod okriljem SNPJ. In naša vrla SNPJ je bila prva, ki je spojila to potrebo, da je bila mladini priljubljena, ali se včasih organizira v svojih društvenih. Mladina je hitro prijel za delo ter ustavljala svoja društva.

Člani in članice SNPJ, pohitite vse, ki le morete, v Cleveland na 31. avg. in 1.-2. sept., da posamezite pokojnemu Lipovšku v navzočnosti peterih prič, da bom povrnil vse dolgove. Takih podatkov so zmožni le ljudje všeč kalibra. S tem ste pokazali jasno, kako na nelep način ste hoteli okostiti s posmrtnino pokojnega.

Piše in očita, kako mu je potrebitno razočariti, da bi zagledali dan. Mesto tega pa hodi po napačni poti. Kapitalistične prijave in njih hlapci se ti prilikujejo le toliko časa, dokler ne izcrpajo tvoje moči in ne izpijejo tvojega mozga iz tvojih kosti. Ko enkrat vse to iz tebe izvlečeo, te pahnejo na cesto:

"Na, tu pogini, mrha stara, mi te ne rabimo več!"

Tako se je godilo meni. — Ko sem bil star 18 let, sem bil zelo močan fant. Sel sem v Donovice na Gornje Stajersko in dobil delo zunaj za 80 krajcarjev dnevne plače.

Seveda, dokler je bil zdrav in dokler je delal, vam je bil dobrdošč, ko pa je zbolel in izčrpal vso bolniško podporo, potem sem prišel skrbel zanji, dali

to pa vprašal, od kje sem prišel in koliko sem star, če bi se hotel zlagati, da bi v pisarni rekel, da sem 20 let star, nakar bi mi dal delo pri pudarski peči in bi trikrat toliko zasluzil. Naslednji dan sem nastopil težavno delo za boljšo plačo. Niti vročine niti naporno delo me ni premagalo.

Težka dela sem opravljaj celih 25 let, do 55. leta. Ostal pa sem še vedno korenjak. Sedaj, ob mojem 70. letu, sem pa že precej izčrpal moje moči, kljub temu bi še vedno opravljaj kakoli bolj lahko delo, a me je že pred 10 leti kapitalizem pahlila cesta. Tako se bo godilo i vam, ki nočete čitati delavskih listov in se organizirati v delavski stranki. Cital sem vedno delavske liste, toda razmere so se spremeni, kajti armada, ki je delavsko zavedna, je se majhna, pa so vladajoči zavzeli kapitalistični voz v prepad. Pri tem trpi seveda najbolj delavstvo.

Zato vas pozivam, da spregledate, dokler je še čas. Pristopaj-

Haile Selassie, abesinski cesar.

—Associated Pictures.

Haile Selassie, abesinski cesar.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

STRAJK V TISKARNAH

Ljubljana.

Tudi štrajk ljubljanskih tiskarskih delavcev se nadaljuje ter stavlja vsi stavci in meterji vseh tiskaren, tako da izhajo vsi dnevniki v skriveni obliki in precej nereno, knjig in menecikov pa tiskarne sploh ne izdajajo. Delo pri tiskanju dnevnikov opravljajo zdaj faktorji, ki imajo posebno organizacijo in v sporu neposredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše nasprotstvo pa je menda med stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

Štrajk je nastal, ker tiskarne niso podpisali dogovora, ki bi podaljšal veljavnost dosedanja pogodbe še za pet let. Najhujše

nasprotstvo pa je menda med

stvari Narodne tiskarne in lastniki tiskarne. Tu je tiskarna našla nekaj stavcev od drugod, ki

niso niso člani organizacije, kateri so jih ne posredno niso prisotni.

je prišla z otoka Čreza vest, da so italijanski ribiči tamkaj našli prevrnjen in razbit zložljiv čoln. Po opisu sodeč gre za čoln Ude in Tadeja, ki sta pač našla smrt v morju. Njunih trupel pač nikoli ne bodo našli.

Samomor. — Pri Sv. Barbara v Halozah se je obesila 21 letna Irene Kristovičeva, hči posestnika. Že dalj časa je bila zelo potrta, menda zaradi nesrečne bolezni. Ko je ostala neki dan sama doma, se je obesila. Našli so jo že mrtvo.

Smrt v Savi. — Na kolidovu Savu pri Litiji je služeval prometnik Martin Lubej, ki je stanoval v Mošeniku s svojo ženo in štirimi otroki. Ko je v poneljek 8. jul. odšel iz službe ter se vračal peš za Savo domov, se je blizu Mošenika sklekel in šel kopat v Savo. Domov ga ni bilo. Ko so ga šli iskat, so našli na bregu njegovo obliko. Gotovo ga je v Savi prijet krč ali pa je zasel v vrtinec, ki ga je potegnil do sporazuma, so začeli stavci Narodne tiskarne s pasivno rezistenco, tako da za časa katoliškega kongresa "Jutro" ni moglo izhajati. Narodna tiskarna je tedaj stavce poslala na plačan dopust za nekaj dni, k stavnim strojem pa postavila nekaj neorganiziranih stavcev in nekaj svojih nameščencev, ki so se baje brez vednosti grafičnih delavcev učili staviti v neki tiskarni na jugu države. Ker pa ti stavci niso zmogli dela, je "Jutro" izhajalo nekaj dni v omenjenem obsegu in z mnogimi napakami, "Slovenski narod" pa en dan sploh ni izšel, potem je izšel na enem listu, pa tudi tega Narodna tiskarna s svojimi novimi "divljimi" stavci ni zmogla postaviti sama. Hotela je, da bi tiskarski stavci za Narod in Juštro stavila Delniška tiskarna, ki je skorajda v istih rokah ko Narodna tiskarna, toda stavci Delniške tiskarne so odklonili to, ker bi pač škodovali svojim tovarišem, zato so bili ti stavci izprt. Zdaj pomaga "Narodu" tiskarna Slovenija, kjer so lastniki tiskarne obenem izučeni stavci.

Stroga obsoba. — Že kako le obsojajo sodišča ponarejevalcev naših kovancev zelo strogo, da bi tako zatrla ponarejanje kovancev. Ponarejanje kovancev se namreč neprestano ponavlja. Vzrok je pomanjkanje in pa vrednost banovine je šlo 420 izseljencev. Med izseljenци je bilo 815 poljedelcev, 707 kvalificiranih delavcev, 406 nekvalificiranih delavcev, 311 pripadnikov svobodnih poklicev in 668 rodbinskih članov. Naših državljanov je bilo 1805, tujih pa 1.002, od teh večinoma naturaliziranih Jugoslovjanov. V Združenih državah jih je 1.328, v Kanadi 543, v Argentino 442, v Avstralijo 152, v Braziliju 59 itd. Iz prekmorskih držav se je vrnilo lani 2.907 izseljencev, predlanskim pa 3.885. V dravsko banovino se jih je vrnilo 232. Največ in sicer 1.064 se jih je vrnilo iz Združenih držav.

Pogajanje. — Že kako le obsojajo sodišča ponarejevalcev naših kovancev zelo strogo, da bi tako zatrla ponarejanje kovancev. Ponarejanje kovancev se namreč neprestano ponavlja. Vzrok je pomanjkanje in pa vrednost banovine je šlo 420 izseljenecv. Med izseljenici je bilo 815 poljedelcev, 707 kvalificiranih delavcev, 406 nekvalificiranih delavcev, 311 pripadnikov svobodnih poklicev in 668 rodbinskih članov. Naših državljanov je bilo 1805, tujih pa 1.002, od teh večinoma naturaliziranih Jugoslovjanov. V Združenih državah jih je 1.328, v Kanadi 543, v Argentino 442, v Avstralijo 152, v Braziliju 59 itd. Iz prekmorskih držav se je vrnilo lani 2.907 izseljenecv, predlanskim pa 3.885. V dravsko banovino se jih je vrnilo 232. Največ in sicer 1.064 se jih je vrnilo iz Združenih držav.

V kontinentalne države so šli lani iz države 11.004, predlanskim pa 7.508, v Francijo jih je bilo 2.529, v Turčijo 4.123, na Češkoslovaško 1.103, v Albanijo 653, v Rumunijo 524. Iz dravsko banovino se jih je vrnilo 2.935. Iz kontinentalnih držav se je vrnilo lani 4.421 naših izseljenecv, predlanskim pa 3.895. Največ in sicer 2.754, se jih je vrnilo iz Francije, v dravsko banovino se jih je vrnilo 2.352. Tako med izseljenicim kakov med povratniki je največ poljedelcev.

Smrt dveh Slovencev v morju. — Konec meseca junija se je z avtomobilom odpeljala na more na oddih družba, v kateri sta bila tudi privatna uslužbenca Jože Ude in Franc Tadej iz Ljubljane, prvi po rodu iz Tržiča. Ta dva sta pripeljala s sabo zložljiv čoln, da bi delala v njem izlete ob naši obali. Zgodaj zjutraj 29. junija sta se vkrcala v svoj čoln ter odveslala s Sušaka proti Kraljevcu. V Kraljevcu nista dospela, na Sušak se nista vrnila. Znanci so javili oblastem domnevo, da se jima je najbrže zgodila nesreča. Ker je bilo tisti dan morje zelo razburkano, so domnevali, da jima je čoln zaneslo na odprto morje in ga prevrnilo. Oblasti so obvestile tem vse inške kapetanije hkrati pa tudi italijanske oblasti. Zdaj

"Socialistična zveza delovnega ljudstva", tako naj bi se imenovala obnovljena socialistična stranka, če jo bo režim dovolil. Kakor smo poročali, so se na dan zleta "Svobode" v Celju 7. jul. zbrali tudi vodje in zaupniki bivše socialistične stranke, da se pogovore o novem poizkušanju obnovitve stranke. Naša tiskarna je onim stavcem, ki jih je poslala na plačan dopust, poslala pisma, naj nastopijo službo tega in tega dne, sicer naj se smatrajo za odpuščene. Stavci se pozivajo niso odzvali. Dnevniki izhajajo dalej, tekniki in mesečniki pa ne izhajajo.

All ste naročeni na dnevnik Prosveta? Podpirajte svoj list!

"Socialistična zveza delovnega ljudstva", tako naj bi se imenovala obnovljena socialistična stranka, če jo bo režim dovolil. Kakor smo poročali, so se na dan zleta "Svobode" v Celju 7. jul. zbrali tudi vodje in zaupniki bivše socialistične stranke, da se pogovore o novem poizkušan

Zaroka na grobu

POVEST
Slovene Mihove Nace

"Dobro, takoj bom gotova. Kar spodaj me počakaj, pa poglej, kako je z bratcem!"

Cetrt ure pozneje so že hiteli za ostalimi turisti, ki so krenili na pot že davno pred zoro. Po kakih treh urah hoje so užrli pred seboj visokega in vitezkega mladeniča, ki je spremjal mlado gospodično. Bila sta pred njimi še kakih petdeset korakov, ko je gospodična nenašla doma spodrsnilo, da se je začela kataliti niz dol po peščenem produ. Po kakih desetih metrih je prileteval ob veliko skalo, ki jo je zadržala, in gospodična je bležala brez zavesti. Njen mlađi spremjevalec je obstal kakor vkopan. Bržkone je bil tako iznenaden in prestrašen, da mu ni prišlo na misel, kaj je treba ukreniti. Zato pa je bil Pavle takoj pri njej, jo previdno pobral in ponesel nazaj na stezo. Ada je bila med tem že pripravila zasilno ležišče zanj. Pavle je ugotovil, da ni težje poškodovana, pač pa samo opraskana, k nezavesti pa je največ pripomogel strah. Odprl je svoj nahrbnik, v katerem je imel vse potrebole za take primere, in jo skušal spraviti k zavesti. Baš ko ji je Ada z belo rutico brisala čelo, se je gospodična zavedla in par trenutkov začudeno zrla Adi v obraz.

"Ada, ti tukaj?" je še slabotno vzliknila, a Ada je ni takoj spoznala. Ko je neznanka prišla dobro k zavesti, je sedla in se zopet čudila:

"Ada, kako, da si ti tu?"

"Toda odkod me poznate, draga gospodična?"

"Iz šole St. Antonio! Kaj me res nič več ne poznata?"

"O Anita," je veselo zaklicala Ada in jo poljubila, "oprosti, res te nisem spoznala."

Vsi so jo jeli izprševali, če jo kaj boli, če se je hudo udarila, če bo lahko nadaljevala pot se. Praski, ki jih je dobila, so hitro obvezali in jo spravili na noge. Anita se Pavletu ni mogla dovolj zahvaliti za njegovo pomoč. Po skoro enourmnu odmoru so nadaljevali pot proti Kredarici, kamor so dospeли pozno popoldne.

"Na Anita se nikakor nista mogli dovolj pomneniti; vse sta si povedali, vse svoje dozivljaja in tajnosti.

Zvečer so posedli na klop pred kočo in opazovali sonce, ki se je kakor ognjena krogla potapljal v krvavo morje. Vse nebo proti zpadu je bilo škrilatno rdeče. Ta prekrasni pričer je bil povod za nenavaden preprič med njimi.

"Pravijo, da rdeče nebo pomeni vojno," se je zavezala Anita, ki je udobno naslonjena ob steno zamišljeno zrla v nebo.

"Neumnost," jo zavrnje Turato, njen spremjevalec, "saj je komaj minila!"

"Ce bi šlo vse po Mussolinijevi volji, bi se kar lahko nadaljevala," je pikro vpadi Ada.

"Zakaj pa ne, gospodična Ada, zakaj bi se ne nadaljevala, če to zahtevajo koristi naše domovine," se je razvnel Turato.

"Nimate prav, gospod Turato," je nepričakovano posegel vmes Pavle, "vsi pravijo, da branijo koristi domovine. Dobro, naj so te koristi take ali take in končno tudi res koristi domovine, vendar jih nikakor ni mogoče primerjati z žrtvami, ki jih zahtevajo. Morje krvi, ki je bilo prelitno v vojni, je bilo prav gotovo večje kakor pa je to-le pred našimi očmi. In prepricani bodite, da ljudstvo še od nobene vojne ni imelo koristi. Saj sem sam dosti videl, kaj je ljudstvo imelo od vojne. Vojna je nekaj negativnega, ustvarjačke delo pa je pozitivno. Veste, dragi gospod, včasih domovina in ljudstvo ni eno in isto. Ce pa pravim, da ljubim svojo domovino, tedaj poleg na zemljo, kjer živi narod, ki mu pripadam, mislim tudi in predvsem na ljudstvo, ki na tej zemlji živi in jo s trudem obdeluje. Lahko, da ima domo-

vina koristi od vojne, to ljudstvo pa nima nikoli nobenih. Da, tako je."

"Da, tako je!" se je navdušila Ada. "Ne zanjam domovine, vem, da vsi ljubimo svojo domovino, toda to, kar se je godilo v imenu domovine in kar se še zdaj godi, to je nekaj čisto drugega. O, saj vem, koliko svobode in sreče je prinesel fašizem italijanskemu ljudstvu! Ne samo, da je zdaj, odkar je fašizem osrečil našo domovino, narod dobesedno zasuhnen, ne samo to, pravim, ampak mora sedaj celo z navdušenjem pozdravljati vsak ukrep fašizma proti njegovi lastni svobodi, mora taistiti narod ploskati svoji sužnosti in trpljenju. To pa je najhujše. No, saj vemo," se je okrenila proti Turatiju, ki je bil po tem sodeč očividno fašist, "saj vti vemo, kako je. Gre le za to kakšen je človek in kako stvari pojmuje."

"Pustimo rajši to, Ada; vidim, da si še vedno taka upornica, kakor si bila vedno."

"Nič upornica," je ta trmasto nadaljevala, "le laži ne trpm, vse to pa so fraze in laži! In kjerki je laž, tam se prikriva resnica, tam je gotovo nekaj gnilega in trhlega, kar je treba skriti. Fašizem pa je velikanska, največja laž."

"Pojdimo k večerji," je zmedeno vpadel Turato; "čas je že!"

Pavletu je bil kar všeč ta predlog, kajti sam je že premišljal, kako bi rešil položaj. Bilo bi mu neprijetno, če bi njihova raznolikost v narozih prikipeva do vrhunca, do odkritega prepira. Vedel je, da ni prijetno, če se v takih samoti kalijo medsebojni odnosi, zlasti ker so bili tako rekoč prisiljeni, biti drug poleg drugega. Gleda Ade pa je bil prav iznenaden, in sicer prijetno iznenaden. Prav do tega trenutka je bil preprisan, da je to še otrok, brez svojih misli, zdaj pa je nenadoma odkril še drugo potezo v njenem značaju. Seveda, sicer bi me ne mogla ljubit, če bi ne bila taka, je misil sam pri sebi. Gotovo ima že prav trdne nazore, da je premostila socialni prepad, ki zija med nama. Nova radost mu je ob tej misli prešinila srce in izpodrinila še zadnji dvom v njem.

Med večerjo je še dalje premišljeval o tem in prišel do zaključka, da mora imeti to dekle izreden dar opazovanja in da marsikaj tudi razume. A to še ni vse, si je mislil, ni samo bistromna, marveč tudi poštena in nepokvarjena, ker ostane pri tem, kar opazi, in pogumna, da svoje mnenje glasno pove in ne podleže tujim vplivom. Med tem premišljevanjem je zamišljeno motril njen obraz, dočim se je ona veselo zabavala z ostalo družbo. Akoravno je bil doslej trdno preprisan, da je to sentimentalno, za kakršnokoli romantiko stremče dekle—saj tako si je tudi razlagal njen ljubezen do njega—je sedaj presenečen zapazil, da se je motil. Imel je občutek, da se pred tem dekletom ni mogoče pretvarjati ne lagati; izrazita poteza okrog njenih ust je razodevala neko prikrito ironijo, ki lahko—tako se mu je zdele—preide v odkrito zaničevanje, zaničevanje, ki boli bolj ko posvoka, in ki vselej zadene v živo ter povzroči težko sramovanje. In da me tako dekle ljubi? Kako to, da to zaničevanje ni doletelo tudi mene, ko sem delal poklone in blebetal vlijudnostne fraze, ki—res, da—meni samemu niso bile po volji. Kako to, kaj sem jaz, kakšen sem navsezadnje jaz, da me neglede na socialno razliko smatra vrednega, da me celo tako ljubi, se je zopet spraševal Pavle.

"Kaj tako molčite, gospod Urnik?" ga je zboldila Anita, ki se je bogove zakaj spomnila nanj.

(Dalej prihodnjih.)

ma, ki ga je mučil in skoraj ubil. Gerdt Lyman ga je bil še istega dne ovadil policiji. Imel je razlog domnevati, da se akrična nekje iz strahu pred odkritjem in kaznijo — namestu tega pa hodi ovadeni mož po igralnicah v Zoppotu s tajnikom in ljubico — a spremstvom, kakor da je vladajoči knez.

To je bilo nečuveto. Toda to še ni bilo vse. S kakšnim denarjem je igral? Gerdtu Lymanu ni bilo treba dolgo razmisljati o tem. Spomnil se je je usodenega trenutka pred pičili štirinajsetimi urami. Spomnil se je sence, ki se je bila priplazila skozi okno na strehi, spomnil se je, kako ga je stianil za vrat in mu zašepotal nekaj na ušesa. Ti torej zvoniči sobarici, hotel si me izdati, hotel si mi ukrasti milijon — norec, te noči ti bo vzetna polovica tega, kar imam sam. Njegova denarnica je izgubila polovico svoje vsebine, njegova oblika je bila vzeta iz omare, njegova oblika. Njega samega je pa stlačil v omare, ne, to je bilo že od sile!

Tu je stal ta mož v obleki Gerdtu Lymana. Zato ni bilo čuda, da ga je prvi hip od zadaj občudoval. Igral je z njegovim denarjem in dobival, dočim je on izgubil. Premeč velikih možanov. Hahaha! To je bilo gro-

teskno, toda blaznež ne bo imel prilike veseliti se tega srečanja. Prej je triumfiral, zakaj se je moral zahvaliti svoji telesni sili, zdaj ni mogel računati z njo. Tu je stala inteligenco proti inteligenči, njegovi zbgani možgani proti močnejšim možganom. Tu se nauči spoznavati svojo manj-vrednost.

Gerdt Lyman je potrepljal višjega krupiera po rami in mu dejal kolikor mogoče mirno:

"Gospod krupier! Tale go-spod me je okradel. Zahtevam —"

Višji krupier je odgovoril brezbrizno:

"Gospod, tu nismo na sejmu!"

"Pravim vam, — je dejal Gerdt Lyman s povisanim glasom, — ta nesramnež tu mi je ukral denar, zahtevam pravico. Zahtevam —"

Gospod, — je dejal krupier izčrpanim glasom, — opozori-
ti vas moram še enkrat, da tu nismo na sejmu.

Gerdt Lyman je zardel.

"Predvčerjšnjim ponoči, — je zaklical, — je vlomlj ta ne-sramnež v mojo sobo, ukral mi nišamo deparja, temveč tudi oblike. To je čisto navaden vlo-milec. Zdaj sedi tu v moji obleki in z mojim denarjem . . ."

"Gospod, — je dejal višji krupier zdehaje, — ponavljam, da tu ne sejsem — vrzite krupier.

Gerdt Lyman ga je prikel za ramo; od jeze je bil kar zelen.

"Evo moje vizitke. Sem doktor medicine. Sem zdravnik za duševne bolezni in — priatelj profesorja Oskarja Freudenthala, ki ga morda poznate. Onile tam pa ni samo navaden vlo-milec, temveč tudi nevaren blaznež, ki je pogbenil in ga ni bil zaprli nihče drugi, kakor profesor Freudenthal. Vprašam vas zadnjikrat: Ali nameravate kaj storiti ali ne? Ali mislite naročiti straži, naj aretira tega capina ali ne?

Dolgolasi mož je vzdihnil,

sklonil se je k lepi plavolaski

in dejal:

"Madame, nepričakovano

moram urediti nekatere zadeve.

Upam, da se bova zopet videla,

ko bo to opravljeno. Napravili

ste name vtis, ki ga ne morem

popisati — na svidenje, če do-

volite, madame.

In globoko se je priklonil.

Od vseh strani so se začuli razburjeni klici:

"Tat, slepar! Ven z jim!

In razburjenje je postajalo vedno večje.

Kar se je dolgolasi mož obrnil na petah, se vzravnal, izbo-
čil prsa, dvignil ponosno glo-
vino in zaklical eno samo besedo:

"Tih!"

Vse omizje je kakor na pove-
lje utihnilo. Polne ustnice so

molčale, upognjeni hrbiti so se

tresli, temne oči so zrle nepre-
mično na dolgolasega moža.

Dolgolasi mož je zrli mimo vseh dru-
gih na Gerdtu Lymanu. Gerdt

Lyman je čutil, kako ga sprele-
tava mraz. Obraz dolgolasega

mož je bil izpremenjen.

"Torej! Vse je pričelo mož ste za-
čeli to nevarno igro, — je dejal in
njegove besede so odmevale
kakor pokanje biča. — To boste še bridko obžalovali. Osramili

ste me, človeka mojega položaja

pa ne sme nihče nekaznovano

sramotiti. Vrgli ste name naj-

podlejšo obžalitev. Pravico i-

mam ustreliti vas na mestu,

da tega nočem storiti. Bodite

tako prijazni in pojrite z me-

noj v ravnateljevo pisarno.

Po dvoranu se je začulo še-
tanje, prestršenje, še-šetanje. Ta

nastop so poznali vsi, ta glas je

bil vsem znan. To je bil nastop

nemškega častnika. Dolgo-

laški mož ni potreboval monokla

na očes, da bi jih prestršil.

Zadostovalo je že same njegovo

oko. Podedovanje spoštovanje

generacije se je prikazalo iz ko-

ta, kamor je bilo potisnjeno leta

1919 in znova je prišlo do moci.

V pičli minutih si je podvrgel

dolgolasi mož igrače, kupiere in

višje kupiere.

Ta mož tu, — je dejal in

pokazal na svojega plešastega

spremjevalca, — ta me je pri-

peljal sem. Srečala sva se v ko-

pelj.

— Ta mož tu, — je dejal in

pokazal na svojega plešastega

spremjevalca, — ta me je pri-

peljal sem. Srečala sva se v ko-